

GORENJEČ

Uredništvo in uprava:
Strossmajerjev trg 1 / Tel. št. 73

Leto XXIV
Kranj, 16. marca 1940.

Izhaja vsako soboto
Naročnina: celoletno din 40,
polletno din 20, četrletno din 10

Voditeljeva beseda

Pretekli četrtek je na študijskem dnevu Akademске zveze v Ljubljani govoril slovenskim akademikom predsednik senata in naš narodni voditelj g. dr. Anton Korošec: Kadar izpregovori on in zlasti še tako obširno, tako jasno in načelno, vemo, da je njegova beseda dobro premišljena, pretehtana, da nas sviri pred nevarnostjo, da nam daje nauke in nas bodri, da vztrajamo v svojem delu, v svojem narodnem ponosu, v svoji katoliški veri in krščanski omiki.

Jedrnatu in jasno, pa krepko je govoril o naši državi, o njeni nedotakljivosti, o naši notranji ureditvi države in ljudeh, ki jim ta ureditev ni všeč. Omenil je naloge slovenske mladine, povabil vso brez razlike k skupnemu delu. Poudaril je svoje že večkrat povedano mnenje in upanje, da mi ne pridemo v vojno. Pozabil tudi ni omeniti ljudi in organizacij, ki se zbirajo na strani republikancev in levicarjev in stoje pod diskretnim vodstvom svobodnega zidarstva. Ker je beseda našega voditelja vselej, kadar izpregovori, tako važna, vodilna in tehtna, ponatiskujemo njegov govor.

„Naša država je kraljevina Jugoslavija, ki nam je nedotakljiva, in se ne more zmanjšati, ampak samo razširiti. Vladarji Jugoslavije so kralji iz domače narodne hiše Karadjordjevičev.“

To so naši najvišji in edino praktični nauki o državi.

Ako povemo še to, da si želimo našo državo Jugoslavijo videti čimprej tako preurejeno, kakor se sedaj ureja na Hrvaškem, smo povedali vse, o čemer ne želimo in ne maramo voditi nobenih nadaljnjih diskusij. To vse nam je sveto, resno, najvišje. Kdor nam to ruši, je naš sovražnik.

Vsi veste, da so bili časi, ko so naši slovenščini bratje v tem oziru grdo in podlo sumničili naše vrste, ko je bil vsak naš politični nasprotnik tudi naš politični ovađuh. Ti časi so za nami.

Se se sicer sedaj najdejo ljudje, ki od časa do časa poročajo na „kompetentna“ mesta, češ da se nismo dovolj zanesljivi.

A hvala Bogu, ni več ljudi, ki bi take bajke verjeli.

To pa tudi zato ne, ker je ravno o neklih najbolj gorečih „domoljubnih“ denuncijantih znano, da stojijo v plačani službi inozemstva. Nič ni tako skrito, da ne bi postalo odkrito.

Kar se tiče naše mladine, smo v srečnem položaju, da nam ni treba dajati navdila in programov, po katerih naj bi mladina živel, ampak da lahko obenem tudi s ponosom pribijemo: Naša slovenska mladina je takšna, kakršno si želimo, in naše želje gredo samo za tem, da ostane, kakršna je! Zvesta Bgu, zvesta kralju, zvesta Jugoslaviji, zvesta Sloveniji.

Velika je razlika med mladino, ki je naša, in med mladino, ki ni naša. Nočemo splošno sumničiti mladine, ki ni naša, ampak radovoljno predpostavljamo, da je idealna in dobronamerna. Toda mi jo samo opozarjamo, da za njo stojijo starešine in tudi cele organizacije, katere so bodisi republikanske, bodisi destruktivne, bodisi celo komunistične. To dobro mladino v slabi družbi pozivamo, naj nam da roko v idealno patriotsko pobratimstvo, da se skupno borimo za mir človečanstva, za srečo naše domovine in za dobro našega kralja. Naj se porinejo v stran vsi, ki nas ovirajo na tej poti.

Mislim, da ste me razumeli vi, ki stojite tukaj okoli nas, a da nas je razumela tudi mladina, ki misli, da ni naša, a je vendarle po mišljenju in hotenju bolj naša. Da pa so in bodo ostale na akademskih in podeželskih tleh tudi bolj ali manj neznatne manjšine, ki so in bodo ostale vedno diametralno drugačne, kakor si jih želimo, to je samo dokaz, da živimo na zemlji, da živimo v sredini realnega življenja.

Povejmo danes enkrat tudi nekaj o Fincih. Vse v srečo občuduje Fincel Bodimo odkriti: tudi pri nas v Jugoslaviji. A nihče nima ko-

Orodna telovadba - zdravje in veselje - močan narod

Velika naša fantovska organizacija včlanjena v Zvezi fantovskih odsekov je s ponosom in pridnim delom začela orati trdo ledino na telesnovzgojnem polju leta 1936. — kar je kratka doba do danes, ali edino ona mare danes mirno gledati na svoj velik napredek, ki ga je dosegla v tej kratki dobi, s katerim se ne more nobena druga organizacija pohvaliti.

Dobro se še spominjam, ko sem prišel za Binkošne praznike leta 1936 na stadion, ki še ni imel te ponosne oblike kot jo ima danes in pri treningu našel svojega brata Janeza, Hvala leta Jožeta, Varška Ivota in Janeza Karla, katerega sem takrat tudi šele spoznal, dočim Natlačena, Zeleznička, Frankiča, Legana, Vidmarja in ostale še nisem poznal. Videl sem par mladih fantov, kako so se poleg njih trudili šele z začetnimi gibi na orodju, kakor danes vsak novinec, ki pride prvič v telovadnico in nista se zmotila moj brat in Jože Hvale, ko sta mi rekla, da bo iz teh fantov postal eden še dober telovadec. Danes so se uresničile bede starih preizkušenih borcev. In tako sem gledal tudi jaz ob strani, ne da bi imel do tistega trenutka res kako veliko navdušenje za telovadbo, kar ga mora imeti vsak telovadec ali športnik, če hoče da doseže uspehe, naj si bo v zdravstvenem ali na tehničnošportnem telovadnem polju.

Res, želja se mi je takrat vzbudila, ko sem gledal 40 letne možakarje, kako še obvladajo na drogu veletočce, obrate in različne premah, ravno tako na bradlji niso zaostajali za drugimi in na krogih in na konju ne, povsod so bili v dobro „formi“, da rabim telovadski izraz. Ni jim vzelo veselja do telovadbe 7 letno prisiljeno mirovanje.

In ti stari, vse hvale vredni odlični veterani so v tej triletni dobi vzgajili tako dober kader telovadcev, da danes lahko trdijo s svojo pošteno vestjo — to je naše delo in naš trud.

Res z očetovsko ljubeznijo so nas vzgajili in bodrili, da se le v zmernem življenju in poštenem katoliškem duhu dajo doseči uspehi, kar jim danes mladina tudi že vrača, ko je njihova setev že obrodlila obilo dobrega sadu.

In nekako tako se je v letu 1936 in do polovice 1937 leta živelo še v nekakšni negotovosti glede naše izbire za sestavo vrste, ki

rajše, to tudi v javnosti povedati. Celo listov je malo, ki bi si upali to iskreno in odkrito reči. Negogumni, slabotni ljudje imajo navado, da upajo govoriti samo o tem, kar najde splošno odobravanje. Dandanes pa je naša družba v Jugoslaviji že tako okužena, da jasno, zdravno, socialno stališče ne najde več splošnega odobravanja.

Mi pa, ki smo mladi po letih, ali mladi po zdravem mišljenju, se niti najmanj ne obotavljamo javno povedati in pogumno naglasiti neizproseno borbo proti vsem prevratnim programom! Mi smo za napredek in razvoj socialnih zakonov, a nismo za tlačanstvo, suženjstvo in robstvo.

Da nam nihče ne bo očital, da se tudi mi izogibamo javnosti, zato povemo kratko in glasno: **hoj povsod in vselej proti največji sramoti naše dobe, proti komunizmu!**

Toda v naši državi je, pravijo, mnogo komunistov. To niso Jugoslavi, to so internacionalci! Kje se skrivajo sedaj ti junaki. Zakaj ne formirajo čet bataljonov in polkov, da bi šli na pomoč svojim somišljenikom in bratcem v Rusiji, katerih sedanji voditelji naš slovenski rod tako nepopisno sramote s svojim strateškim neznanjem, s svojo vojno-tehnično nesposobnostjo.

Morda je odgovor na to, da jim je padlo srce v hlače, odkor so bili v Španiji tako grdo tepeni. Potrebno je bilo, da se našim

bi kdaj predstavljala kader najboljših katoliških telovadcev v naši državi.

V jeseni leta 1937 povabi načelnik ZFO v Ljubljano na prvi skupni trening po njegovi presoji najboljše člane različnih FO, iz katerih bi se dalo kaj napraviti; seveda moram omeniti že nekatere telovadce, ki so že pri bivšem „Orlu“ pokazali svoje sposobnosti in ti so bili: Zeleznik Franc, Varšek Ivo, Vidmar Milan, Jezeršek Ivo, Turšič Karel in ostali, dočim mi mlajši kot n. pr.: Natlačena Fric, Janež Karel, Legan Jože, Kokot Slavko, Herceg Ivo, Frankič Oskar in moja malenkost nismo mogli biti kos njim, ker se jim je poznalo, da so pred leti že dobro telovadili, dočim smo mi morali šele začeti, tako kakor se začne otroka učiti v šoli v prvem razredu. Pa tudi bivšim telovadcem od prejšnjega „Orla“ se je poznalo, da niso dolgo dobo nič telovadili, ali kljub temu so nekako bolj hitro razumevali kot mi začetniki.

A vsi skupaj smo pod strogim vodstvom hitro nadoknadili vse, kar je bilo zamujenega, in sicer tako, da po dveh letih in pol resnega dela in vloženega truda v to, danes lahko korakamo enakopravno z drugimi tujimi narodi v eni vrsti in smo jim tudi že dokazali, da smo jih že prehiteli na tem polju, dasiravno pri njih ni bilo počitka.

Vse to na dolgo in široko razlagam zato, da boste v nedeljo, dne 31. marca 1940, ko nas boste gledali v dvorani Ljudskega doma v Kranju, znali ceniti trud naših fantov in videli boste velikansko razliko od mladinskega tabora v Ljubljani leta 1938 in do sedaj, ko bomo imeli druge orodne telovadne tekme ZFO v Kranju.

Nam ni žal ne truda in ne časa, veseli smo, ker se zavedamo, da nas boste podprli in dali zadoščenje za vašim obiskom, dali pa tudi zagotovilo, da se bomo v bodoče še bolj potrudili, ko se bomo srečali prihodnje leto spet v Ljubljani na Stadionu z mednarodnimi „asi“, ki tudi vedo in pričakujejo, da bodo odnas poraženi v tej lepi in plemeniti borbi.

Kdor se hoče naučiti lepote orodne telovadbe, naj ne zamudi te ugodne prilike in s polnim veseljem in zadovoljstvom bo šel domov od celodnevnih orodnih tekem ZFO v Kranju 31. marca 1940.

Franci Kermavner
načelnik FO Kranj.

Velikonočna številka „Gorenjca“

bo izšla v zelo povečanem obsegu in z zelo zanimivo vsebino. Novost za naše čitatelje bo literarna in mladinska priloga na 4 straneh. Naslov mladinske priloge bo: „Gorenjček“, ki bo odsej priložena listu vsak mesec. V njem bodo mične povestice s slikami za naše male. Izhajati bo pričela tudi posebna slikanica za otroke.

Dalje bo v velikonočni številki „Gorenjca“ izjava g. senatorja Brodarja o važnih vprašanjih Kranja in okolice, zgodovina strelskega športa, večji članek o Trzču, čitateljem iz Loke smo pripravili drugi del sestavka o 1000 letnici Škofje Loke in sicer poglavje o slavni možeh in o ametalnih.

Poleg teh izrednih člankov bomo objavili prav zanimivo tekoče gradivo, da bo velikonočna številka res pestra in zanimiva.

Se enkrat Vas še danes opozarjamo nanjo!

Ljudski dom v Kranju

Ze več let se pojavljajo glasovi, kako je nujno potrebno, da se Ljudski dom popravi, razširi in preuredi. Lani so bili že napravljene načrti, po katerih bi se bil Ljudski dom razširil tako, da bi se bili na sosednji župnijski vrt dozdali dve dvorani in bi sedanja dvorana tvorila le del odra. Lani bi bila izvedba teh načrtov stala 1.500.000 din, letos bi pa vsled porasta cen to delo stalo do 2 milijona din. Take vsote pač ne bi bilo mogoče zbrati.

Letos se je pokazalo, da je nujno potrebno, da se nekaj stori, ker grozi nevarnost, da se strop dvorane v Ljudskem domu zruši. Po 31 letih življenjski dobi je Ljudski dom res že zastarel in potreben popravi in razširitve. Gledališka dvorana je premajhna, nezadostno urejena, stranskih prostorov primanjkuje vedno bolj.

Sedaj se je napravil nov načrt preureditve Ljudskega doma, po katerem bi se dvorana razširila za 3 m, da bi bila široka 11 m. Sedanje cerkvenikovo stanovanje se preuredi za vežo in hodnik pred dvorano, dozida stavbi drugo nadstropje, nad dvorano se napravi manjša dvorana za zborovanja, pevška soba in knjižnica. Vse to bo z ureditvijo odra stalo okrog din 800.000, lani bi se pa to uredilo za kakih 600.000 din.

Dosedaj pa se je nabralo le malo denarnih sredstev, potrebno je, da vsa naša javnost prisrsko in na pomoč, da se že letos uredi Ljudski dom.

V kratkem bodo prišli fantje prosit k posestnikom gozdov, da darujejo les za Ljudski dom. Vse prosimo, da po možnosti čimveč darujejo lesa. Poleg tega bomo naprosili posestnike voz in konj, da pripeljejo potrebni pesek in tudi za prispevke v denarju bomo trkali na vrata dobromislečih. Naj bi vsa naša javnost po svojih močeh prispevala k temu, da bo do jeseni naš Ljudski dom preurejen v lepo in primerno zgradbo, ki bo kolikor toliko ustrezala svojemu namenu.

Nesreča pri Podbrezjah

Kako je potrebna čimprejšnja dovršitev novo projektirane ceste skozi naš kraj, dokazuje ponovno težka prometna nesreča, ki se je pripetila preteklo soboto na enem najbolj nevarnih ovinkov v Srednji vasi.

Na poledeneli cesti, na kateri je vsako srečanje avtomobilov prihaja hitri vozniki lahko usodno, sta trčila skupaj dva osebna avtomobila. Medtem ko je mogel iz Ljubljane vozeči avto takoj nadaljevati vožnjo je pa bil pri iz nasprotne smeri prihajajočem vozu sprednji del popolnoma odbit. Tudi spredaj v vozu sedeča vozača, dr. Pretnar, ki je šofiral in ing. Beno Plemelj z Bieda sta dobila težke poškodbe. Ponesrečencema so nudili prvo pomoč v gostilni pri Pavliu, odkod so poklicali tudi zdravniško pomoč. Ing. B. Plemelj je bil z rešilnim vozom kranjske gasilске čete prepeljan v ljubljansko bolnišnico.

II. orodne tekme ZFO v Kranju

Te vsakoletne orodne tekme, ki jih je ZFO uvedla v svoj program kot zimsko tekmovalne svoje vrhunskih orodnih telovadec, se morajo vsekakor izvesti v zaprtem prostoru, nikakor pa ne na prostem.

Ravno na teh tekmah se vedno določijo vrstni red vseh tekmovalcev za dotično leto in tako ostane vse leto neizpremenjen vrstni red do prihodnjih tekem.

Da pa je tekmovalje točno in pravično, je ZFO v ta namen izvežbala dobre sodnike, ki so nekaj bili sami dobri telovadci. Njovo delo je zelo težko, ker morajo zelo hitro in objektivno soditi, da gre nemoteno vrstni red naprej. Sodniška naloga orodnih tekem v Kranju je poverjena sledečim: predsednik sodniškega zbora je Jože Hvalič, sodniški zbor pa tvorijo: Martin Fortuna, profesor, Kranj, Klina Franc Jesenice, dr. Janko Lavrič, Ribnica, Jože Pavlič, Novo mesto, Polde Rihar, Ljubljana in Metod Trtnik, Ljubljana. Vodja celokupnega tekmovalstva je načelnik ZFO brat Ivo Kermavner.

O vseh tekmovalcih samih bomo pisali še v prihodnjem »Gorenjcu« in vas hočemo za danes samo na kratko seznaniti, kako se tekmuje na orodnih tekmah v Kranju, da boste boljše razumeli.

Tekmuje se na vseh 4 orodjih v obveznih in poljubnih vajah ter prosti poljubni vaji. V obveznih vajah je na vsakem orodju dosegljivih 10 točk, a v poljubnih vajah pa 20 točk ter v prosti poljubni vaji 20 točk, skupaj je dosegljivih 140 točk.

Tekmovalcu ni dovoljeno, da ima popravo ne v obvezni in v poljubni vaji. Kar prvi naredi, to velja za sodniški zbor, za publiko pa lahko na koncu še enkrat pokaže.

Priporočamo, da si lahko nabavite že danes pri Hinkotu ali na dan samih tekem pri vrodu v dvorano seznan vseh tekmovalcev in razvrstitve tabele, ki stane 2.— din, tako da boste tudi vi sami kot gledalci lahko spričo sodili vsakega tekmovalca in na koncu lahko imeli točen pregled vseh tekmovalcev, kako so se plasirali.

S tega razloga vam priporočamo, da je zelo važno, da si ogledate tudi dopoldanski del tekem, ki obstoja samo iz obveznih vaj, da te morajo vsi enako delati na vseh orod-

jih. Kljub temu bo pa borba zelo napeta in bo dopoldanski spored zelo vplivno odločal pri končnih rezultatih. Res je, da bo popoldne bolj napeta in zanimiva borba, ker nam bo vsak telovadec pokazal tisto, kar je njemu najbolj ljubo, a sigurno pa je eno, da odloča pri koncu, kakor sem že omenil, znatno dopoldanski vrstni red.

Se enkrat prosimo vse, kateri si mislijo ogledati to tekmovalstvo, da pridejo dopoldne in popoldne. Šele potem bodo imeli pravo sliko o posameznih tekmovalcih.

Dopoldne se tekme začne točno ob 9. uri in dvorani Ljudskega doma in bodo približno do 12. ure končane, a popoldne je začetek točno ob 3 uri in bo približno do 18 ure konec. Med tekmovalstvom na posameznem orodju je ena vmesna točka domačega FO in DK Kranj in to iz razloga, da se tekmovalci malo odpočijejo.

Ti odmori pridejo v poštev samo popoldne in so vmesne točke kratke, dočim dopoldne tekmujejo neprenehoma. Dopoldne kot popoldne ne bo nobenega drugega odmora in se bodo tekme nemoteno vršile naprej. Zato prosimo vse, ki bodo prišli na tekme, da pridejo obakrat točno, ker bodo tudi začeli točno in če bi ljudje med posameznimi izvajanjimi hodili v dvorano, bi le motili tekmovalce kot sodnike.

Zato še enkrat prosimo bodite točni in si pravočasno nabavite vstopnice (na vstopnicah je tudi razpored dopoldanski in popoldanski) kajti za to tekmovalstvo vlada veliko zanimanje. Gledalci bodo prihitali iz bližnje in daljnje okolice. Za dopoldansko tekmovalstvo je vstopnina sledeča: sedeži 10.—, 8.—, 6.—; stojišča 4.— in dijaki 3.—; a za popoldansko so sedeži: 15.—, 12.—, 10.—; stojišča 5.—, dijaki 4.—.

Vse tiste, ki bodo rezervirali vstopnice, prosimo, da jih dvignejo najkasneje do 27. marca 1940.

Nasvidenje 31. marca 1940 v dvorani Ljudskega doma v Kranju.

Bog živi!

Za odbor:

Franc Kermavner
načelnik FO Kranj.

25 let župnikovanja g. svetnika Janca

V nedeljo 10. marca smo slovesno praznovali 25 letnico prihoda našega župnika g. Petra Janca v našo faro kot župnega pastirja. Dopoldne je imel g. dekan Rihar iz Kamnika v cerkvi pridigo, nato pa je g. župnik jublantly daroval slovesno sv. mašo. To je bila dopoldanska slovesnost v cerkvi.

Popoldne se je v domu vršila akademija, ki je obsegala veliko lepih točk, katere so se našale na jubilej našega g. župnika. Med akademijo je g. dekan prebral dekret, s katerim je knezoškof ljubljanski g. dr. Gregorij Rožman imenoval g. župnika Janca za vse njegove zasluge in požrtvalno delo za duhovnega svetnika. K temu imenovanju g. svetniku vsi

farani prav iz srca čestitamo. G. svetnik se je nato zahvalil za vso ljubezen in vdanost, katero goje farani do njega. Objubil je, da bo še nadalje tako očetovsko skrbel in deloval v prid svojih dragih župljanov. Nato se je še vršila igra, ki je predstavljala skrivnost sv. maše. Dvorana Prosvetnega doma je bila nabito polna hvaležnih faranov, kar je pričalo kako radi imajo farani svojega g. župnika svetnika Janca.

Ob tem prelepem jubileju in 25 letnem delovanju našega g. svetnika mu vsi farani želimo, da bi še veliko let molil in delal za nas v naš večni in častni blagor.

Tečaj za kmetijsko knjigovodstvo v Kranju

Pretekli petek se je ob velikem zanimanju udeležencev vršil v Kranju na Stari postji prvi tečaj za knjigovodstvo. Tečajni so enodnevni in se vrše po vseh centrih Slovenije. Začelo se je v gorenjskim kotou in se je tečaj najprej vršil na Jesenicah. Iz kranjskega in škofjeloškega okraja je prišlo 15 udeležencev, ki so bili vsi silno zadovoljni s potekom in s tem časom so se naučili. Predavanje je trajalo ves dan. Na kratko se je predelalo pet poslovnih knjig v vseh postavkah.

Tečaj je vodil tajnik Kmetijske zbornice g. ing. Suhadolec. Iz Slovenije se je prigrabilo veliko število interesentov in sicer okrog 600, ki bi radi na tečaj. Sprejetih pa je bilo samo 150. Sprejeti so se oni, ki so se pravočasno javili in izpolnili vse pogoje. Kmetijstvo danes ni več rentabilno, zato Zbornica zahteva, da se s pomočjo knjigovodstva ugotovi ta rentabilnost. Knjige se vodijo na ta način, da se Zbornici pošiljajo vsi podatki in poročila, ki se kon-

trolirajo in izpolnjena vrnejo. Ob koncu leta se pa delajo zaključni računi, koliko pride dohodkov za delavstvo, oblike itd.

Knjige je darovala Kmetijska zbornica, da so se delile brezplačno. S knjigovodstvom se tudi na kmetiji hoče dokazati, ali je kmetovanje rentabilno in aktivno, ali na pasivno. Tečajniki so bili s tečajem prav zelo zadovoljni, izjavljali so, da so Zbornici hvaležni za njen trud, in pa da bi moralo to knjigovodstvo priti že 10 let prej. Pozdravit jih in njihov napredek pogledat je prišel tudi senator g. Brodar, ki je v svojem govoru, s katerim so bili tečajniki zelo zadovoljni, poudarjal velik pomen kmetijskega knjigovodstva, na katerega se bomo oslanjali pri izboljšanju kmetijstva. Tečaj je doživel popoln uspeh. Za 50 kmetij je potreben en tak strokovnjak, da vodi knjigovodstvo. Tudi mi smo veseli nad uspehom tečaja in le želimo, da bi se še vršili.

Jožef Lavtižar: Lipniški grad pri Radovljici

Tako se imenuje najnovejša knjiga staroste slovenskih duhovnikov, konzistorialnega svetnika g. Lavtižarja iz Rateč-Planice. Ta mož je živ dokaz, da se mladost ne sme meriti samo po letih, ampak po svežosti in plodovitosti duha, kakor to vidimo pri gospodu svetniku, ki letos dovršuje 89 leto svojega življenja neumornega pisateljstva. Začetkom imenovana knjiga je 16. po številu. Pa še pripravljata dve: oris škofa Tomaža Hrena in Jožefinske. V svojih zadnjih spisih je g. Lavtižar na svojski način — v obliki male povesti — opisal znamenitejšo zgodovinske dogodbe posameznih stoletij. Tako riše v knjigi »Junaška doba Slovencev« — zgodbe 15. stoletja, v knjigi »Primož Trubar« — zgodbe 16. stoletja, v knjigi »Bled in Briksen« — zgodbe 17. stoletja, v knji-

gi »Gospod Šimen« — zgodbe 18. stoletja in v ravnokar izdanem »Lipniškem gradu« — pa zgodbe 14. stoletja. Tako na primer opisuje razmere ob silnem potresu leta 1348, o črni kugi leta 1349, o verski sekti bičarjev, o naselitvi Nemcev na Kofevskem, o začetku božije poti na Sv. Višarjih, o srednjeveških vitezhih, o tlačanstvu kmetov, o bivanju papežev na Francoskem, o sv. Katarini Sienski, o oglejskih patriarhih itd.

Knjiga je prijetno berilo za duševni oddih, a tudi poučna za vsakega, ki se zanima za našo narodno zgodovino. Vzemi torej in beril! Na lepem papirju tiskana in lično vezana knjiga stane pri radovljiškem Prosvetnem društvu din 25.—, v knjigarnah din 30.—.

Delavski obzornik

Zveza med marksisti in JSZ

Kako popisuje to zvezo bivši predsednik jeseeniške JSZ in sedanji kandidat na listi ZZD

V našem listu smo imeli že neštetokrat priliko opozoriti na razdiralno delo JSZ v okviru katoliške skupnosti, katere JSZ ne priznava, čeprav se označuje kot krščansko-socialna organizacija, marveč hodi povsem svoja pota, tako v svoji ideologiji, kot v svoji taktiki in organizaciji sploh.

Najbolj se pa JSZ zameri, če rečeš, da vleče in drži z marksisti. V »Delavski pravici« in v raznih uradnih izjavah se hoče oprati tega očitka, dočim delovanje in faktični nastop njenih podružnic, kaže povsem drugo sliko, namreč to, da se članstvo JSZ zelo rado in povsod, kjer je to le mogoče, veže z vsemi nasprotnimi silami, z marksisti in NSZ vedno in vselej proti ZZD kot proti svojemu najhujšemu sovražniku. Ta nastop je izveden v različnih oblikah in načinih.

Ta skupni nastop JSZ in drugih delavskih strokovnih organizacij proti ZZD smo ugotovili že ob raznih prilikah. JSZ je za časa velikega štrajka leta 1936 potegnila z marksisti, oziroma je naselila na njihove prebrisane nastavljenice limanice pod firmo lažnega sodelovanja in skupnega nastopa, zato pa tudi na JSZ pada vsa velika odgovornost in škoda nastala iz tega štrajka za delavstvo.

JSZ pa ta potegavščina s strani lažnih marksistov ni pobiljšala. Še vedno vzdržuje z njimi konkubinatsno razmerje. Razčističen je v to kaotično stanje in v to rafinirano aranžirano mešanje pojmov, je prinesla nova delavska resnično katoliška organizacija ZZD, ki je morala pričeti z zbiranjem in organiziranjem našega katoliškega delavstva, potem ko je JSZ zatajila program svojega velikega ustanovitelja dr. Janeza Ev. Kreka ter ga zavrgla.

Seveda so se sedaj sve ostale delavske organizacije, ki so preje imele med seboj še kolikor toliko trenj, nenadoma znašle v skupnem objemu in v skupnem boju proti ZZD. Instinktivno so začutile njeno mlado, svežo rast, njeno naraščajočo moč in vpliv in s tem, da so pričele borbo proti njej, so že priznale da jim je nevarna, da se je boje, da jih utegne izpodrinuti in med delavstvom izpodnesti varljive bajke o njihovih uspehih in o njihovem primatu in privilegiju, po katerem bi samo one in nihče drugi ne smeli organizirati delavstva. Dobro se še spominjamo tistih časov, ko so rdečkarji in pozneje njihovi učenci in sodrugi iz JSZ, ki so toliko kričali o potrebi svobodnega organiziranja delavstva intrigirali in ovirali ter celo napadali člane ZZD, ko so ti pričeli s svojo organizacijo.

Nasprotno delavske organizacije se ZZD boje, ker prvič vedno bolj pridobiva na svojem ugledu in svoji moči, ker je resnična zagovornica delavskih pravic, čeravno so jo hoteli oklevetati kot »buržujsko in kapitalistično organizacijo« — po drugi strani pa se boje njenih jasnih, odločnih načel in njenega neizprosnega programa, ki pomenja konec in pogin dšedanjega kupčevanja z delavskimi pravicami vseh nasprotnih organizacij, od rdečkarjev preko salonske NSZ, pa tja do verolomne JSZ, ki se je izneverila svojem pravega programu, ker so njenim voditeljem osebne ambicije več, kot pravice in blagor delavstva.

Rekli smo že, da proti ZZD nastopajo vse tri ostale delavske organizacije, kjerkoli le morejo. Ta slika se najbolj kaže pri volitvah obrat. zaupnikov. Rezultate v tov. »Jugočeški« in »Jugobruni« smo že navedli v zadnji številki. Danes naj le še poudarimo skupen nastop rdečih, plavih in belih pri volitvah v »Jugočeški«, ki demantira sleherni izjavo JSZ, da nima z rdečkarji nobene zveze. V ilustracijo razmer pa prinašamo danes kranjskemu delavstvu opis dogodka, ki se je odigral te dni na Jesenicah in o katerem je poročal tudi nedeljski »Slovenec«.

Včeraj so se na Jesenicah vršile volitve delegatov v Bratovsko skladnico. Te volitve so podobne volitvam obratnih zaupnikov. Skoro isto število delavstva je upravičeno tudi ob teh volitvah. Kot pri volitvah obratnih zaupnikov gredo tudi sedaj pri volitvah delegatov vse štiri delavske skupine ločeno na volišče. Pri zadnjih volitvah (obratnih zaupnikov) je najbolj napredovala ZZD. Za ZZD je važen zlasti preokret v krajevni organizaciji JSZ.

Sestanek članov ZZD

v nedeljo dne 10. marca 1940 je bil prav dobro obiskan. Govoril je tov. Breznik iz Ljubljane, od domačih: pa tov. Roje in Benedik. Govornik tov. Breznik je obravnaval važnost in pomen delavske organizacije. Prikazal je hinavsko in zahrbtno delo voditeljev nasprotno organizacije in poudaril, da je mlada ZZD edina, ki sloni na dobrih in solidnih temeljih in ki zajema zavedno slovensko delavstvo.

Podrobnosti so razvidne iz izjave dolgoletnega in priznanega strokovničarja iz JSZ (ov. Novaka Tomaža, ki je v svoji izjavi pojasnil, zakaj prestopa v ZZD, čeprav je bil preje dve leti predsednik JSZ. V svoji izjavi, katero prinašamo v naslednjem. Novak potrjuje dejstvo, da se JSZ stalno nagiba k sodelovanju z marksističnimi strujami na vseh poljih javnega življenja, da rajši pomaga do uspehov NSZ, samo, da se ne zveže s katoliško delavsko organizacijo, z ZZD, da je ne podpre pri njenem delu v obrambo pravic in koristi katoliškega delavstva. Nadaljno sodbo o delu JSZ pa naj si ustvari delavstvo samo.

Novakova izjava

Jesenjsko delavstvo je opazilo, da kandidiram pri volitvah delegatov za krajevno Brat. skladnico na Jesenicah dne 14. marca 1940 na listi ZZD, čeprav sem bil do 14. januarja 1940 dve leti zaporedoma predsednik krajevnih organizacije JSZ na Jesenicah. To sem storil po temeljitem preudarku in sicer iz sledečih razlogov:

1. Pri obojnih letošnjih delavskih volitvah pri KID na Jesenicah in na Javorniku sem zastopal mnenje, da morajo katoliški delavci nastopiti skupno. Posebno pažnjo sem polagal na skupen nastop pri volitvah delegatov v krajevno Brat. skladnico na Jesenicah. Le skupen nastop bi zagotovil zadostno zastopstvo katoliškega delavstva pri Brat. skladnici. Z vednostjo zaupniškega zbora JSZ dne 18. februarja se je vršil z ZZD skupen razgovor 19. februarja in se je dosegel sporazum, goden za podpis. Vodstvo JSZ je ta sporazum brez vednosti zaupniškega zbora odvedlo in s tem zadalo katoliškemu delavstvu in zlasti članstvu JSZ škodo, istočasno pa je pripomoglo NSZ k večjemu zastopstvu v odboru Brat. skladnice.

2. Vedno sem zastopal mnenje, naj bi bila JSZ zastopnica slovenskega katoliškega delavstva na strokovnem polju po načelih, na katerih jo je ustanovil dr. Janez Ev. Krek. Kot član in odbornik JSZ sem se vedno trudil, da bi JSZ ostala na teh temeljih. Zal sem opazil, da se JSZ stalno nagiba k sodelovanju z marksističnimi strujami na vseh poljih javnega življenja. Tako postopanje sem vedno grajal in ga po svojih močeh preprečeval. Toda opazil sem, da članstvo JSZ, ki je istega naziranja kot jaz, tega sodelovanja z marksističnimi strujami ne more več preprečiti. V pojasnilo naj navedem sledeči jeseeniški primer: Nekega dne med pogajanjimi delavstva s KID poleti 1939 prejmem pismeno povabilo od g. Stanovnika, naj se ob določeni uri zglasim v njegovi pisarni, češ, da bi g. Vencelj Perko rad z menoj govoril. Zbrali smo se zastopniki JSZ tovariši: Pukiš, Noč in jaz od SMRJ pa Vencelj Perko, Kralj Nace, Stražinar Leopold in Kejžar v navzočnosti advokata dr. Mihe Potočnika, ker je bil g. dr. Stanovnik ravno zbolel. Vencelju Petru je šlo zlasti za to, da bi zvedel, kaj so se podpisnice pogodbe s KID med seboj razgovarjale. Jaz sem povedal rezultat razgovorov, oni so pa hoteli zvedeti vse podrobnosti. Ker tega nisem hotel povedati, je rekel Vencelj Perko: Če ne bomo strokovno sodelovali JSZ in SMPJ, tudi politično ne moremo. Ker sem se takemu sodelovanju z marksisti ob tej in ob vseh drugih prilikah po robu postavljal, mi je tov. Pukiš na tem sestanku zakričal: »Saj nisi ti organizacija!« — Pod to točko bi lahko tudi omenil primer s širše seje centrale JSZ v Ljubljani pri »starem Tišlerju« menda mesca septembra 1939. Na tej seji se je ugotovilo, da se mora strokovna organizacija nasloniti na neko politično stranko, ali pa ustanoviti svojo. Temu sem se protivil, češ, če se moramo na politično organizacijo nasloniti, zakaj smo pa potem šli proč od naše politike.

Moji tovariši iz JSZ so mogli isto spoznati in so nojeja mnenja, Tistim, ki zaradi prikrivanja tega ne morejo sami dognati, sem se smatral dolžnega to pojasniti. Ravnal sem se torej po spoznanju in vesti in enako bo storil vsak pošten član JSZ, ki bo spoznal dejanske razmere v JSZ. Prvi zaključek tege spoznanja je, da ho ob volitvah delegatov v kraj Brat. skladnico voliti ZZD.

Jesenice, dne 9. marca 1940.

Novak Tomaž

Zeleti je, da se taki sestanki vrše večkrat ker je to prvič koristno, drugič pa neobhodno potrebno, da delavstvo spozna kvarnost de mogoških fraz, ki zdaleka več niso našim uše som potrebne ali privlačne.

Jožefovo - delavski praznik

proslavimo, kakor običajno, tudi letos. Dopoldne bo zborovanje, popoldne pa igra »Plavž« . Vse sponde bo izvajan v dvorani Ljudskega doma. Vsi iskreno vabljeni!

TEDENSKE NOVICE

KRANJ

Plavž bo zadnja igra v letošnji igralski sezoni kranjskega Prosvetnega društva. Dvakrat boste se ineli priliko, da ga vidite na cvetno nedeljo in na praznik sv. Jožefa, obakrat ob 4. uri popoldne. Pri prvih štirih predstavah je igra doživela popoln uspeh in prepričani smo, da bo igra tudi pri teh predstavah užgala. Zasedba igralcev ostane nespremenjena. Zato ne zamudite zadnjih priložnosti!

Prešernovo kočo na Stolu so hoteli požgati. Dne 3. marca je bilo na Stolu pri Prešernovi koči devet ljubljanskih smučarjev. Opazili so, da so neznan zločinec poškovali kočo. Vdrli so skozi vrata v kuhinjo, pokvarili ključke razbili stol in ga pokurili. Ta divjaški vlom v kočo se je moral pripetiti pred kakimi 14 dnevi. Ni jim pa bilo dosti, da napravijo škodo v koči, marveč so isto celo skušali zažgati. V svishlih nad sobo oskrbnice so odtrgali deske in tam nanosili kupček oblajna in polen ter vse to zažgali na podu, kateremu se pozna, da je ožgan. Iz tega lahko sklepamo, da so divjaki nameravali kočo zažgati, toda ni jim uspelo, ker je ogenj radi hudega mraza ugasnil. Pokradli pa niso nič, saj ni bilo kaj ukrasti, ker se je jeseni radi znanih razmer ves inventar spravil v Valvazorjev dom. Društvo je 7. marca zopet spravilo kočo v prejšnji stan in izvršilo potrebna popravila.

V znani trgovini pri Jazbecu dobite za prvooahajance in birmance lepo skrojene obleke po zmernih cenah. **V nedeljo 17. marca** in dan sv. Jožefa bo trgovina dopolnje odprta. Priporoča se Albin Jazbec v Kranju.

Kino Smartinski dom v Smartnem pri Kranju predvaja v dneh od 15. do 19. marca kar tri filme in sicer: „Boben in saksofon“ zelo uspel glasbeni film; „Neapelj mesto poljubov“ pevski in glasbeni vellefilm s prekrasnimi neapeljskimi pesmimi in „Beli tiger“ džungelski film o tajinstvenem belem tigru.

Trgovine v Kranju so odprte dopolne na Cvetno nedeljo t. j. 17. in na sv. Jožefa 19. marca. Izrabite ugodno priliko za nakup velikonočnih daril.

Roditeljski sestanek. V ponedeljek 18. marca ob polni 4. uri popoldne se vrši v gimnazijski telovadnici običajni sestanek staršev. Vsi vabljeni.

Smrt. V Struževem je ob koncu prejšnjega tedna umrla 94 letna Nemra Marija. Žalujočim naše sožalje!

Butare. Letos, ker je post tako zgodaj je bilo naprodaj mnogo manj butaric za cvetno nedeljo, kot sicer. Ednole zadnja dva ponedeljka je bilo na trgu in pa pred Rantovo trgovino na prodaj nekaj butar. Včasih jih je bilo veliko več in sicer majhnih kot velikih. Ali morda ljudje to lepo otroško navado opuščajo?

Zasluzek!

Rabimo takoj dobrega prodajalca časopisov. Lahko je tudi mlajši. Mora pa biti priden in agilen. Kdor ima veselje, naj se javi v upravi, kjer dobi podrobne informacije.

TRZIC

Misijon. V soboto 9. marca se je pričel sv. misijon. Farani so se na to lepo pripravili, kar jasno dokazuje velika udeležba pri misijonskih pridigah. Prav posebno velika udeležba pa je bila pri stanovskem govoru za zakonce. Res je, da so ljudje prišli k temu govoru z različnimi nameni pa nič za to. Božji sejavce je sejal svoje besede, katerih je padlo nekaj na pot ali na skalo ali med trnje, ki ne bo obrodilo, večina tega zrna je pa padla na rodovitno zemljo. Udeležba kaže, da je bil sv. misijon že zelo potreben in zaželen. Prišel pa je tudi ob ravno pravem času, ko svet ječ pod težko atmosfero vojne psihoze. Z dobro dušno hrano se bodo pomirili nemirni duhovi in nemožnost pri posameznikih bo tudi odnehala. Sadov sv. misijona bodo deležni vsi farani, tudi oni, ki ne marajo hoditi v cerkev in mogoče tudi v tem času ne bodo prestopili praga cerkve. Tudi teh se verno ljudstvo spominja in goreče molji za nje po vsaki pridigi. Upajmo, da takih ne bo veliko, da bodo to le redke izjeme in da bo tudi te minila večna odpornost proti Bogu in njegovi Cerkvi. Na dan sv. Jožefa bo slovesna zaključna procesija, katero bo vodil prevzvišen gospod škof dr. Rožman. Za ta dan tudi odpadejo vse običajne vsakoletne slovesnosti katoliških društev in se bo to praznovanje preneslo na tretjo nedeljo po Veliki noči, na praznik Varstva sv. Jožefa.

Občni zbor podružnice Slov. Planjskega društva se je vršil v soboto 16. februarja 1940. Ne bi bilo prav, ako bi se tega ne omenilo, ker ta občni zbor pomeni mejnik v življenju podružnice same. Razna poročila odbora in posameznih odsekov so podala pravo sliko razgibanosti. Podružnica ima sedaj 10 odsekov in sicer: foto, gospodarska, gradbeni, markacijski, mladinski, plezalni, prireditveni, propagandni, reševalni in tujsko prometni odsek.

V teh odsekih je zapopadeno vse delo, katerega se more in mora vsi, če hoče res aktivno delovati za napredek turizma in tujskega prometa. Zapisnik občnega zbora obsega obširna poročila teh odsekov. Ta zapisnik je prav velike važnosti in bo v bodoče dober kažipot, kako je treba skrbeti in delati za napredek društva. V podružnici se udeležujejo sami mladi ljudje, katerim načeljuje nadvrse agilni Ladislav Salenger, ki je pokazal v tem oziru vso svojo organizatorično sposobnost. Vse delo je postavljeno na demokratično podlago, vsak član v odseku se čuti soodgovornega, kar veliko pripomore k uspehom skupnega dela. Priljubljen je dobila podružnica tudi od centrale SPD s tem, da je ustanovila v Trzinu reševalno postajo.

Mandati obratnih zaupnikov so se podaljšali za eno leto skoraj po vseh obratih. Nekateri, ki so skrajno nestrpni so pač hoteli iti na volitve, ali s svojo zahtevo niso uspeli. Ravno s to njihovo zahtevo so pa tudi pokazali, da jim ni za resno delo v strokovnem oziru, ampak, da hočejo le intrigirati in razburjati duhove med delavstvom. Pametno delavstvo pa dobro ve, da mu medsebojne ribarije le škodujejo in da se s tem kaže napram delodajalcem nemoč v neslogi.

ŠKOFJA LOKA

Ponovno opozarjamo! V velikonočni številki „Gorenjca“ bo izšel drugi del članka „Škofje Loka v 1000 letih. Ta del bo v dveh poglavjih pokazal naše slavne može in njih delo ter umetnine, ki se nahajajo na našem ozemlju. Na razpolago bo tudi še jubilejna številka „Gorenjca“ v kateri je izšel prvi del članka. Tako, da si bo vsak lahko oskrbel obe številki in bo tako imel ves članek. — Opozarjamo vse, da naj si vsak oskrbi obe številki, če jubilejne še nima, že na veliko soboto, ker bo lista najbrže v nedeljo zmanjkalo.

Dajte mrtvim mir! Prav lepo prosimo vse one, ki mislijo, da je naše pokopališče kako letno telovadišče, ali recimo kraj, kjer se lahko napovedujejo rendez-vous in se po njih volji nato na njem zabava, kriči, igra slepe miši in se skriva za spomeniki, da spremenite svoje mišljenje in tudi v dejanju pokažete, da ste ga spremenili. Pokopališče je vendar svet kraj in nikakor ni primeren za take in take stvari, kakor smo jih gori našli. Sram je lahko katoličana, če se spozabi tako daleč. Od drugovercev pa zahtevamo spoštovanje in vsaj malo verske strpnosti in dostojnosti, kakor je že narekuje njihov stan. Povemo pa danes vsem, da bomo vsakega od sedaj naprej naznanili na pristojno mesto.

Občni zbor JSZ za delavstvo iz Skofjelške predilnice je bil v nedeljo ob polni 10. uri dopolnje v gostilni Plevna. Od centrale se je občnega zbora udeležil g. Marinek, ki je delavstvu razložil pomen in namen organizacije. Občnega zbora se je udeležil tudi član MDK iz Sostrega, ki je tudi spregovoril nekaj besed.

KROPA — BREZJE

Smuške skalalne tekme FO Kropa. V nedeljo 17. marca ob polni 3. uri popoldne se vrše v Kropi odsekov in medklubske skalalne tekme v zvezi z blagoslovitvijo in otvoritvijo nove smuške skalalnice. Skalalnica je oddaljena pol ure od postaje Otoče, zgrajena je po načrtu ing. Bloudeka in dopušta skoke do 32 metrov. Obeta se zelo zanimiva borba, saj so obljubili svojo udeležbo naši planiški junaki z državnim prvakom Novšakom na čelu.

Vabimo vse tekmovalce in občinstvo, da se udeležijo te zadnje prireditve v letošnji sezoni.

STRAZIŠČE

Mladinska JRZ v Strazišču ima svoj zelo važen sestanek v nedeljo ob 9. uri v dvorani Smartinskega doma. Za člane udeležba obvezna, prijatelji naše organizacije pa se prav vljudno vabijo k udeležbi. — Odbor.

SMARTIN PRI KRANJU

Prosvetno društvo Smartin pri Kranju priredi na cvetno nedeljo, dne 17. marca 4. prosvetni večer ob 3. uri popoldne v dvorani Smartinskega doma. Na sporedu je zanimivo predavanje s skioptičnimi slikami o Finski in Fincih. Predaval pa nam bo ravnatelj Prosvetne zveze g. Vinko Zor. Vsi ste vljudno vabljeni. Vstopnine ni.

PRIMSKOVO

Prireditve. Pridite na cvetno nedeljo popoldne ob polni 4. uri ali pa na praznik sv. Jožefa ob 5. uri v Prosvetni dom na Primskovo. Nastopili bodo naši mali in najmlajši, zapeli bodo himno primskovskih otrok „Pri nas za gorami“; mali harmonikar Joško zaigra nekaj narodnih pesmi; nastopajo perice in meščanke — in končno sledi otroška igrice „Sola v nebesih“, ki vas bo gotovo spravila v dobro voljo!

Torej — vljudno vabljeni!

PREDDVOR

Mladina v Preddvoru položi na praznik sv. Jožefa, dne 19. marca obračun svojega dela v zimskih mesecih. FO in DK bosta ta dan na svoji akademiji pokazala zanimive točke svojih članov, članic, naraščaja, gojenk, mladcev in mladenk. Telesnovzgojni namen FO in DK se vedno polkaže najlepše na akademijah. Vabimo vse prijatelje naše kršćanske mladine, da si ogledajo to prireditev in dajo s tem priznanju trudu, ki ga vlaga mladina v to, da okrepi vzore v Boga, narod in domovino.

BESNICA

Tukajšnji Fantovski odsek priredi na praznik sv. Jožefa, dne 19. marca točno ob 5. uri popoldne v Gasilskem domu v Sp Besnici, svojo prvo akademijo.

Na akademiji nastopijo člani, mladci in naraščaj z redovnimi in prostimi vajami, Pevski odsek bo zapel nekaj zato primernih pesmi. Slavnostni govor bo imel g. prof. Fortuna iz Kranja. Poleg domačih članov bodo nastopili tudi člani in mladci FO iz Smartna z obvezno prosto vajo za leto 1940 in drugimi. Akademija bo na vsebini mnogo pridobila s predvajanjem zvočnega filma „Evharišćni kongres“. Bog živi! Odbor.

VOVICE

Ogenj. Ob priliki proslave 25 letnice našega g. župnika, je na predvečer, ko bi se imela vršiti podoknica, prišlo do požarne nesreče. Pri spuščanju raket se je po nesreči vžgal kozolec dvojnik, ki je popolnoma zgorel, z njim vred pa vsa krma za živino. G. župnik trpi radi požara veliko škodo, ki je le deloma krita z zavarovalnico. Nesreča pač nikoli ne počiva.

VELESOVO

Na praznik sv. Jožefa, dne 19. marca popoldne ob treh priredi Prosvetno društvo materski dan s pestrim sporedom. Mešan zbor zapoje dve pesmi. Sledi govor o materini ljubezni. Otroci bodo z ljubkimi deklaracijami vzbudili veselje pri navzočih. Dekleta Marijine družbe uprizore igro v 3. dej. „Najdena heč“. Vabimo k obilni udeležbi!

Velikonočni prazniki. Letos vsi nestrpno pričakujemo velikonočne nedelje. Ali se bo do tega časa toliko ogrelo zunaj, da se bo mogla vršiti velikonočna procesija? Cerkevna slovesnost vstajenja Gospodovega se tu vrši na Velikonočo zjutraj. Letos bo pričetek malo pozneje ob 5. uri 15 minut, ker je še kratek dan. Ob ugodnem vremenu prihiti k tej slovesnosti velika množica vernikov iz bližnje in daljne okolice.

Na Velikonočni ponedeljek bomo pa letos obhajali farne patrone — Marijinega Oznanjenja, kar je za ta čas izreden dogodek.

KOVOR

Ne pomnimo tiste številke „Gorenjca“, v kateri smo se med drugimi oglašili tudi mi. Dolgo je že od tega, toda zato pa nikar ne mislite, da v naši fari spimo in ne delamo. Toliko društvenega življenja in gibanja še ni bilo v Kovorju, kot ravno letošnje sezono. Glavno prosvetno delo so igre in ravno te uprizarjamo v naši majhni fari zelo pogosto. Vse prireditve so bile prav dobro obiskane, izmed vseh pa najbolj zadnja, to je res krasna tragična igra „Prabica“, ki je bila odlično obiskana. Vstopnic je zmanjkalo, ljudstvo se je vračalo domov zaradi pomanjkanja prostora, kar pa za nas ni bilo prijetno. Vse vloge so bile odlično rešene, oder kljub svoji skromnosti krasno izdelan. Celotno sliko so povzdignili tudi naši igralci v gledaliških oblekah. Z burnim odbravanjem se je ljudstvo zahvalilo igralcem in po končani prireditvi zelo zadovoljno odšlo domov.

Obveščamo pa vse bralce in bralke, da bomo na splošno željo občinstva zaradi izrednega zanimanja pomnožili to igro v nedeljo 17. marca ob 3. uri popoldne v dvorani Prosv. doma in vabimo vse, ki te igre še niste videli. Pridite in pomagajte nam s skromno vstopnino, da se bo mogel v letošnjem poletju tudi kovorski Prosvetni dom povzpeti kvišku in da se s tem zahvalite našim marljivim prosvetnim delavcem.

Hočemo in tudi moramo doseči svoj cilj s pomočjo faranov in vseh, ki nam hočete pomagati s svojim obiskom.

Zatorej vsi na igro „Prabica“, od katere upamo, da se boste res zadovoljni vračali.

A. L.

KRIZE

Roditeljski sestanek. V četrtek, dne 7. marca je učiteljsko tukašnje šole pod vodstvom g. upravitelja Lampiča priredilo roditeljski sestanek. Z ozirom na to, da pri nas takji sestanki niso v navadi, tudi nismo pričakovali velikega obiska. Sestanek se je vršil v prosvetni dvorani, katero so starši šolskih otrok kar dobro zasedli in kar odkrito povemo, da nismo pričakovali tolikega obiska. Sestanek je vodil g. upravitelj Lampič, govorila sta pa g. učitelj Janškovec in g. kaplan Solar. Oba sta podala več zgledov in podala nekaj smernic, kako naj bi se starši zanimali za napre-

lji — cerkev, šola in dom skupaj vzgajali našo šolsko mladino. Razvila se je tudi debata, katere je pokazala, kako je bil sestanek potreben. Med razgovorom se je sprožila tudi misel, da bi se vpeljala šolska sv. maša. K temu so bili izrečeni razni pomisleki, kateri so bili res samo pomisleki. Komur je kaj zato, da bi bila tudi šolska mladina dostojno pri sv. maši, ta resnih pomislekov proti upeljavi te sv. maše imeti ne more ter bo storil vse, da se ovire odstranijo, posebno še, ker je duhovnik na razpolago. Otrok ne more celo uro mirno stati ali pa klečati na mrzlem kamenitem tlaku, posebno ne pozimi, ko so tla mokra in mrzla. Seveda bi morali pa tudi odrasli to razumeti in se popolnoma pokoriti odredbam duhovščine, ki bi morala itak prenašati največje nevednosti, če se ta služba božja upelje. Pred zaključkom sestanka je g. upravitelj opozoril starše še na protialkoholni teden s prošnjo, da naj se otroci vzgajajo v duhu treznosti in zmernosti.

Boštjan iz predmestja je naslov igri, ki jo uprizori tukajšnje Prosvetno društvo v nedeljo 17. marca ob 3. uri popoldne v Prosvetnem domu. Igra predstavlja idealno rešitev socialnega vprašanja s požrtvovalnostjo in ljubeznijo do sočloveka. Vabljeni vsi posebno delavstvo.

PREDOSLJE

Občni zbor ZZZ

ZZZ podružnica Predoslje je imela svoj redni občni zbor v nedeljo 10. marca v dvorani Prosvetnega doma. Novo izvoljeni odbor je sledeči: Janez Nograšek predsednik, Predoslje; Peter Orehar podpredsednik, Predoslje; Terezija Korenjak tajnica, Predoslje; Bogataj Alojzij blagajnik, Britof; odborniki: Jože Kocjančič, Britof; Jernej Rozman, Predoslje; gospodar Joža Mubi Jak, Predoslje; nadzorni odbor: Burger Jakob, Britof; Mubi Joža st., Predoslje.

Udeležba je bila zelo zadovoljiva, saj so se občnega zbora udeležili vsi člani in veliko število neorganiziranega delavstva, trije zastopniki iz Ljubljane, Breznice, Pirh in Šober, ter predsednik občine Janez Ovsenič, častiti gospod Ignacij Zupanc, naš novi kaplan g. Janez Bukovac in šolski upravitelj g. Rudolf Fajon. Tudi kranjska podružnica ZZZ je bila dobro zastopana, za kar smo ji hvaležni.

Tovariši Pirh iz centrale nam je v navdušenem govoru obrazložil vse težave organizacije ter nas vzpodbujal na delo da bo slovenski delavec mogel priti do napredka in skupnosti. Organizacija ZZZ in katoliška načela bodo rešila slovenskega delavca iz vrst komunizma. Tudi tovariši Martin Benedik iz Kranja nam je pojasnil kako je še danes naše delavstvo boječe v tovarni in se boji svojih predstavljajev. Da se tako počasi zaveda slovenski delavec in delavka, je tudi vzrok stavka, ki so jo izzvale nasprotno organizacije na nepravni podlagi. Zato je sedaj stopila na plan nova delavska organizacija ZZZ, da se bori za pošten košček kruha in da se morajo pravice slovenskega delavca, rešiti na pravični podlagi.

Tudi častiti gospod svetnik Ignacij Zupanc, naš duhovni vodja nam je želel veliko božje blagoslova in nas vzpodbujal, da ne smemo pozabiti na Boga. Samo z božjo pomočjo bomo mogli služiti svoj kruh in nositi breme svojega delavskega stanu.

Kaplan g. Janez Bukovec nam je obljubil, da nam bo v pomoč z dobrimi nasveti. Pri delu v naši fari mu želimo mnogo uspehov.

Predsednik občine g. Janez Ovsenič nam je tudi polagal na srce, da samo v skupnosti je gotov uspeh bodisi kmeta ali delavca. Vsi v občini moramo gledati, da je soglasje in kot župan nam je tudi obljubil, da nas bo podpiral in se zavzel za vse delavce v občini.

Predsednik Janez Nograšek se je zahvalil vsem zastopnikom in govornikom, članom in članicam in drugim delavcem in jih pozval na delo in povabil tudi druge delavce in delavke naj pristopijo vsi do zadnjega v ZZZ.

Vzgoji svojega otroka tako, da zjutraj, zlasti pa zvečer čisti zobe!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

GOLNIK

Pojasnilo k ponarejanju denarja

Ceprav smo za članek: Kovačnica denarja na Golniku iskali vsepovsod potrebne podatke, se nam je vseeno vrnilo v članek nekaj netačnih trditve. Ker nočemo nikomur delati krivice, popravljamo naše prvotno poročilo z naslednjimi dejstvi. Hišna preiskava orožnikov pri Dolenu Jerneju se je vršila radi karabinke, glede katere Dolen odločno taji, da bi jo imel. Torej se preiskava ni vršila radi tatvin v zdravilišču. Ni res, da bi se pri preiskavi našlo precej odev in posteljnine, ki je izgini-la iz zdravilišča, ravnotako ni bil take tatvine osumljen Jernej Dolen. Res pa je, da se je pri preiskavi našlo nekaj ničvrednih odev iz bombaža, ki so se uporabljale pri postavitvah in popravih peči ter raznih drugih obrtniških delih v zavodu. Pri hišni preiskavi se je našel nadalje samokres, potem že zadnjič navedeno število nedovršenih skrajno slabo posrečenih falzifikatov in gumijast valjarček od opalografa.

Občni zbor S. K. Kranj

Pred kratkim se je vršil v Narodnem domu občni zbor S. K. Kranja edinega nogometnega kluba v Kranju. Klub šteje nad 150 članov, vendar je bila udeležba na občnem zboru majhna.

Iz poročil funkcionarjev je bilo razvidno uspešno delo odbora. Z izredno štednjo in pmožljivostjo prireditve zabavnega značaja, se je posrečilo odboru v poldrugem letu uravnove-stiti porušeno stanje.

S. K. Kranj je kljub vsem težavam nastopal na številnih nogometnih tekmah v zadnjem letu pa je zopet oživela table-teniška sekcija in pa lahko-atletika sekcija. V zadnjem letu je bilo odigranih 46 tekem, od teh je dobilo domače moštvo 31, 6 je bilo končanih z neodlo-čenim rezultatom, 9 pa jih je izgubilo. V pr-

venstvenem kolu je klub oddal 28, prejel pa 16 golov.

Kljub temu da je stari odbor izvršil svojo nalogo v splošno zadovoljstvo in je tudi njegova zasluga brisanje velikega dela dolgov, si je vendar članstvo izbralo nov odbor, od ka-terega pričakuje še večje delavnosti in napredka zlasti povečanja sekcij, ureditev primernih prostorov in vpeljave strokovnjakov za vzgo-ji-tev klubovega naraščaja. Iskreno želimo, da bi se novemu odboru njegov načrt v čim več-jem obsegu posrečil. Novi odbor sestavljajo gg. Sirc Franjo, Česenj Karol, dr. Crobaht Fred, Gorjanc Franc, Dymal Josip, Gujič Mirko, Pral Adolf, Hlebs Rudi, Savnik I. ml., Blaznik An-ton, dr. Šlar Igo, Ogorelec Ivan, Kuralt Jožko, Reš Makso. Likar Zmago, Mayr Ricci in Colnar Otmar.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača D. 0'50. Najmanjši znesek je 8 D.

Važno! Modroce, otomane, spalne diva-ne itd. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKS, tapetnik — Na skali št. 5. (v hiši g. Šipica)

Vajenca za vodovodno inštalacijsko obrt in kleparstvo sprejme Jakelj, Prešernova ul. 7.

Po ugodni ceni prodam novo visokoprtilično hišo v okolici Kranja. Orehek št. 41.

Odda se 1 sobno stanovanje, Cirčiče 63.

Kdo mi posodi 20.000 din za dograditev obrtne hiše proti vknjižbi ali poroku z dobrimi obrestmi. Ponudbe na upravništvo pod „Posojilo“.

Iščem dvosobno stanovanje v mestu ali v ne-posredni bližini. Foto Pogačnik, Kranj.

Gostilna pri „Zlati ribi“ v Kranju, tik ob sejmišču se odda s 1. junijem. Več se poi-zve v trgovini Marenčič, Kranj, Savski breg 7.

Tkalsko vajenko sprejemem. Poi-zve se v upravi „Gorenjca“.

MLADEGA FANTA starega do 16 let sprejme večja kavarna in restavracija v Ljubljani. Imeti mora 2 meščanski šoli ali gimnaziji. Poi-zve se v restavraciji „Pri Peterčku“.

Kolesa prodajam še vedno po starih nizkih ce-nah. — Julij Zevnik, Stražišče.

Proda se 3000 kg slame. Poi-zve se v upravi.

Cviček

pravi dolenski, dobite pri Centralni vinarni v Ljubljani, Frankopanska ulica 11.

Vijudno sporočam vsem cenj. botrom in botricam, da bom na dan sv. birmo osebno fotografiral povsod, kjer se bo ista vršila

FOTO JUG - KRANJ

Ako imate kurja očesa in se Vam dela trda koža, pridite v našo higienično urejeno pe-dikuro, kjer Vam naš pediker odstrani vse te neprijetnosti brez bolečin in brez kemičnih sredstev za din 6.-. Ne mučite se s krpanjem nogavic, ker Vam za malo denarja strokov-njaško popravimo moške, ženske in otroške nogavice. Samo pri Bata.

Trajni kodri z najnovejšimi

„Dionoma“ aparati

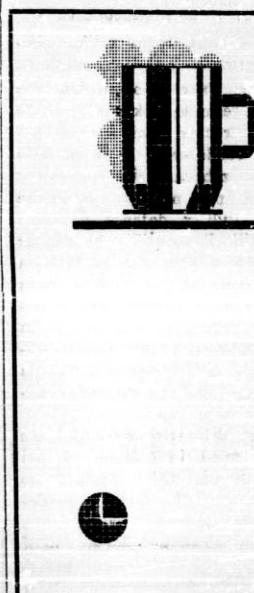
ter vso v to stroko spadajočo potrebo nudita cenjenim da-man in gospodom solidno in po najnižji ceni

brivska in frizerska „Salona“

Lenard Pirc | Pirc Ladislav
Primskovo pri mostu | Stražišče 166

Elektrovarjene štedilnike, kakor tudi vse ostala ključavničarska dela izvršuje v strokovni izdelavi **R. FLORJANČIČ ključavničar KRANJ**

OD DANES NAPREJ JE V PROMETU NOVO

BOK PIVO
PIVOVARNE UNION

V L J U B L J A N I

Najboljše obleke in damske plašče za Veliko noč dobite pri nas!

Na cvetno nedeljo bo ves dan odprto! Plašče ali obleke lahko naročite tudi po meri.

Botri! Botrice!

Za birmo

Vam nudim cenena in kras-na darila še po starih cenah.

HVALA FRANC

zlatarska delavnica

KRANJ — poleg delavskega doma.

VSAKOVRSNO POHIŠTVO

dobite najceneje V ZALOGI POHIŠTVA „LIPA“

KRANJ - Layerjeva ul.

Mimica Zagorska:

Marija Taborska

Zgodovinska povest iz dobe turških časov.) (Dalje)

„Zato glej, sem jo rešil, ker sem jo včasih rad imel in ker mi je na semanj nedeljo pušleje pripela za klobuk, pa me je oče Vilibald zaradi tega spodil po svetu.“

„Filip, ali mu še nisi odpustil?“ ga je vprašala Micka. „Odpustil že davno, saj mi je dobro storil. Odpustil sem že, pozabil — pa nisem.“

Zopet se je v Filipovih očeh risala bolečina, pa jo je zah tovorik znal prikriti. Zavriskal je in zapel:

„So Turki prišli od daljne strani in ženina vernega ubili so mi. Oh, ti ubogi, žalostni svat, kaj hočem sirota zdaj sama početi?“

„Nikar ne poj in ne vriskaj, Filip,“ ga je ustavljal Mar-tin. „Pomisli, koliko gorja je okrog in okrog. Če tebe ni zadelo, vedi, da druga srca krvave, da je dežela zapu-šena groblja.“

„A perjanov ni več tu in groblja se bo spremenila v rodovitno polje. Pozidate hiše, preorjete njive, srebrniki bodo zvenketali in tovrniška pesem se bo glasila po ce-stah. Kdaj boš svatova, Martin. Ali me boš povabil?“

„Svatoval?“ se mračil Martinu lice. „Ne norčuj se, Filip. Nevesto iščem, pa ne vem, kje je in kako je z njo.“

„Polonica? Le nič se ne boj.“

„Kaj je z njo? Ali si jo videl?“

„Z očetom Vilibaldom je šla v Podbrezje.“

„Z mojim očetom? Danes?“

„Da, da.“

Martin je poskakoval od nemira in veselja.

„Pojdimo, pojdimo, hitro domov.“

Napotili so se proti Podbrezjam, a Martinu sta hodila Micka in Filip dosti prepočasi, čeprav sta spešila korak.

„Pojdimo vendar hitreje!“

„Saj se ne mudi tako zelo,“ je ugovarjal Filip. Vkljub Martinovim opominom je vriskal vso pot.

XIV.

Turki so odšli in ljudstvo se je globoko oddahnilo. Bič božji je odnehal, sonce je spet veselo sijalo na nebu. A zemlja je plakala, plakala in nešteto človeških src je krvavelo.

Poteptana polja so vzbujala v ljudstvu strah pred bo-dročnostjo, razrušene vasi, požgane kočje, vse to je ubijalo voljo in veselje do dela. Nekatero srce je vsak dan ne-štetokrat hrepelo v smeri proti Turčiji. Doli je brat, sestra, nevesta, prijatelj, doma je ostala zapuščena grob-lja in bolečina v duši. Ubili so očeta, s hišo je zgorela ostarela mati. Kaj bi še na tem ubogem svetu sam, čisto sam in žalosten. Mnogo jih je bilo, ki so mislili tako. Roka je držala lopato, da bi začela prekopavati pogori-šče, pa je trudna omahnila. Teža trpljenja je bila preve-lika, vsa srca so klonila pod to strašno težo, trepetala so in čakala pomoči, tolažbe.

Sonce je sijalo, vroče sonce Velikega Smarna. Glej, zdelo se je, da Bog vidi nesrečo in hoče pomagati, zdelo se je, da z nesrečniki čuti tudi zemlja, od vekov njihova ljubeča mati. Vzdigovalo se je poteptano zelenje, jabolka na drevesih so se rumenila, vstajala je iz tal ajda in se sproščala v cvet, koruza se je obrstila in začela polniti storže. Zemlja dobrotna mati je to leto z vsemi močmi hotela pomagati marljivim ratarjem, svojim sinovom, da bi ne izgubili vere vanjo. Hotela je prikleniti nase vse tiste, ki so vezali cule in se odpravljali v severne de-žele, kamor še ni segel krivi turški nož.

„Ostanite, sinovi moji!“ jim je klicala. „Ne hodite odtod! Bodimo si zvesti v sreči in nesreči!“

Čuli so obupanci klic zemlje, blodne oči so se vse-sale v ravna polja, ki so spet rodila. Pogled je božal trudno zemljo, ki je iz lastne zdrave moči začela celiti

rane, katere so ji prizadejala kopita turškega konja. Za-čutili so, da to zemljo ljubijo bolj, kot se zavedajo. Upa-nje, veliko in silno je vstalo v srcih, nesrečneži so raz-vezali cule. Prijeli so kopače in udarili po razvalinah, v vseh srcih je živeła samo ena misel:

„Z zemljo domačo, zemljo slovensko živeti, trpeti in umreti!“

Silna je bila ta misel, velika in mogočna, kakor so mogočni skladi Triglav, ki čuvajo nad Slovenijo.

Svobodnjak Vilibald se je napolil s Tabora proti do-mu in Martin ga je spremljal. Žalostno sta stopala po polju, oči so iskale znanih ljubkih vasic, našle jih niso. Vse je bilo v pepelu, Zeje, Bistrica, Dolenja vas. Veter je raznašal pepel nesrečnih domov in razsipaval po rodo-vitnem polju. Vilibald je stopal proti domu in globoka žalost je bila v njegovi duši.

Pred njim je ležalo ogromno pogorišče. Ni bilo več sledu o prijazni Vilibaldovih belih dvorih. Hiša je zgore-la, ožgano zidovje je žalostno klicalo do neba. Hlevi so se zrušili na kup, živine ni bilo, staje podrtje, seno je pogorelo, lope so zgorele do tal, le tu in tam je ležal med pepelom ožgan hloh. Drevice po vrtu je žalostno po-vešalo osmukane veje, listje je ležalo po tleh, edino vod-njak, kjer je tekla voda iz kačje glave v kamenito korito, je ostal tak kakor je bil. Vilibald je gledal razdejanje in težko mu je bilo. Vedel je sicer, da najde dom v razva-linah, vendar je resnica presegala domišljijo. In to je bila vendar tista domačija, na kateri je stoletja gospodaril rod Vilibaldov, živel v miru in blagostanju. Zdal pa je udarila slovensko zemljo strašna šiba božja in tudi Vili-baldovemu domu ni prizanesla.

„Moj Bog, ali je to za greh? Toda za kakšen greh?“

Vilibaldu je klonila glava, črni lasje so mu napol osi-veli. Pokril si je oči z rokami in šestdesletni stavec je jokal, jokal kakor otrok. Molče je stal Martin zraven nje-ga in bolečina ga je zmagovala ob pogledu na uničeni dom in očetovo žalost. Toda on ni zaplakal, v nemi boli je stisnil ustnice.